

Изази суботом.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ на год. 4 ф.,
на по године 2 ф., на четврт
године 1 ф.За АУСТРО-УГАРСКУ, БОС-
НИЈУ и ХЕРЦЕГОВИНУ на год.
6 ф., на по год. 3 ф., на четврт
године 1 ф. и 50 новч.За све остале земље годишње
20 фран. у азату, на по године
10 фран., на четврт год. 5 фран.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплатац шаље се поштан-
ском уплатницом непосредно ад-
министрацији „Глас Црногораца“
на Цетиње, или старанинштину
ма новина на коју драго пошту;
а коме је наручије, може се
претплатити год. г. *Петра Рама-
дановића*, К. Ц. агента у Котор.
Довиен се шаљу уредништву.
Рукописи се не враћају.За описе шаља се: за сваку
ријеч или за број од пет цео-
ра по три новчића за први пут,
а за сваки даљи пут по 2 новч.

ДВОРСКЕ И ДИПЛОМАТСКЕ ВЈЕСТИ.

— Њ. В. Престолонаследник
отпутовао је данас у Бар.

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД.

Цетиње, 10 јула.

У инглеској доњој кући чула се, послје толико ћутања, важна владина изјава о још вишем критском питању. Познато је да су адмирал Русеј, Инглеско, Француске и Италије, који се налазе на Криту, израдили привремени устав, по ком ће се подржавати поредак на острву, докле дође час да му стане на управу грчки Краљовић. По том уставу острвом управља народна скупштина у договору са именованим адмиралима. Тај је статут био ради знања достављен Порту као и народној критској скупштини, а такођер и Њемачкој и Аустро-Угарској, које су се удальиле с Крита, изјавом да тијем не излазе из јевропског концерта. Г. Керзон, помоћник инглеског министра иностранијех дјела, споменувши тај факт, и нагласивши да су о томе потпуно сагласно дјеловале Инглеска, Француска, Италија и Русија, казао је, да је Порга протестирао против тог рјешења помениutih држава, и изјавио, да се тај пројект привремене управе, без обзира на Портин протест, већ у дјело приводи.

По једној дописи из Цариграда већ је позната садржина одговора Италије на тај Портин дипломатски протест. Нови италијански министар иностранијех дјела, адмирал Каневаро, који је до ту скоро био на челу јевропских адмирала на Криту, признаје, да се рјешење критскога питања мора наравно оснивати на самоуправи под врховном власти Султана, али да се острв не може даље остављати без владе, исто као што се не може на њему опет увести турски режим. Како Порга не пристаје на коначно рјешење критскога питања, које су државе предложиле, то овим државама не преостаје друго, него да приведу у дјело привремени поредак ствари, који се оснива на заједничком руковођењу критским пословима народно скупштини и јевропских адмирала.

Петроградско „Н. Време“ узимљући на знање изјаву инглеске владе, да се већ тај привремени устав приводи у дјело, наставља: „Требало је одавно свршити неопредјеленост положаја ствари на Криту, и ако се из каквих обзира сматра да није сада пријеме да се преда управа острва именованом од држава генералном гувернеру, грчком Краљевућу Ђорђу, неопходно је бар увести фактички привремени поредак ствари, па основу заједничког дјеловања адмирала и народног представништва.“

Петроградски лист нада се да ће Порга ипак понустити.

Како протекторат над католицима у Турској припада Француској, одавно се ради, да Султан установи своје посланство код Папе, како би опет Папа установио своје посланство у Цариграду, чим би тако Француска изгубила своје право протето-

рата над католицима. Извјесни листови говорили су о томе већ као о свршеном чину. Али сада читамо у петроградском „Н. Времењу“ сљедеће саопштење о тој ствари: „Ствар о установљењу турскога дипломатскога представништва при Ватикану, што је тако живо интересирало њемачке политичаре, пропала је. Телеграф саопштава, да је Папа коначно одклонио предлог отоманске владе, о чему ће курија брзо навјестити Султана. Не без основа може се мислити, да је рјешење овог питања у овом правцу постигнуто утицајем Русије и Француске у Цариграду. Пребивање турскога преставника при Ватикану повукло би за сабом именоване папског опуномоћеника код Султана, што би знатно ослабило утицај Француске на истоку. Тежња Њемачке да присвоји себи протекторат над њемачкијем католицима на истоку има за нас веома озбиљни значај. Такав протекторат, који би се простирао ако ће и на један дио католика у Јевропској Турској, Малој Азији и Палестини, могао би постати извором неспоразума између Русије и пријатељској Њемачке; он би припомогао растућој њемачкој колонизацији на истоку, и најпослије, Њемачка би добила тијем пово и моћно средство ради свестраног утицаја над Портом. Боље је да Француска сачува свој историјски протекторат над католицима на истоку.“

Посјети бугарскога Књаза Фердинанда у Букарешту, гдје је био врло срдечно примљен, дају особите политички значај здравнице, које су том приликом измјенили сусједни Владоци. У тијем се здравницама говорило о посљедњем рату, у коме је Румуњска с Русијом учествовала за ослобођење Бугарске. Уз то Краљ Карло лично је заповиједао румуњском војском у том рату. Отуда се лако може схватити како су те здравнице морале топле и искрене бити.

Петроградско „Новости“ радосно поздрављају те зближење Бугарске и Румуњске, јер само у сагласју међусобном балканско државе могу наћи услове, да нормално развијају своје силе, о чему је руска политика вазда на Балкану радила. „Букарештски састанак — наставља исти лист — предходно је предстојеће посјете у Петрограду бугарскога Књаза и румуњскога Краља. Русија највише жели тијесни савез између свих балканских држава. Ако изгледа у пракцији овај задатак трудно остварљив, то бар зближење ових држава мора одговорити напорима руске политике. У садашње доба ербијско-бугарски односи могли би бољи бити; тијем више годи бугарско-румунско зближење пошто је главни узрок неспоразума ових држава македонско питање. Румуњска као и Србија истиче претензије на дио Македоније. Она има тамо не мало школа и подржава румуњску пропаганду. С тога је Бугарска гледала у Румуњској опасну супарницу у македонском питању. Сада, како изгледа, њено је неповјерење ослабило, и ти бољи односи могу се поздравити, и желим да продуже јачати.“

Петроградски лист напомиње како се клеветала руска политика на Балкану; приписивале су се нај-

лакније сврхе Русији, а њоше најбоље намјере извршале су се наопако; и ти злонамјерни покушаји успјевали су и у Румуњској, и у Србији и у Бугарској. Али срећом, то су били тренутни успјеси. „Балкански народи и државе послје несрећног и горког искуства, разумјели су да руска политика није себична, и да Русија жели, у свом сопственом интересу, да балканске државе буду независне, јакс и између себе у најбољем односима; скорашњи турско-грчки рат потврдио је погледе балканских народа и влада на несебичну руску политику, и то сазнање довело их је у нову и срећнију епоху њихова живота. Ми смо увјерени, да ће предстојећи долазак румуњског Краља и бугарског Књаза у Петроград коначно утврдити пријатељске и срдачне односе између Румуњске и Бугарске, с једне стране, и Русије, с друге, и да ће донијети даље побољшавање у балканском стварима.“ Тако завршују „Новости“.

Исти лист доноси нарочити допис из Напуља о предстојећој посјети рускога бродовља по главнијем лукама у Италији. Дописник напомиње, како је средоземна руска ескадра у пређашња времена често проводила по неколико недеља у Напуљу, што је посљеднијех година било изостало, па наставља: „Сада се много говори о предстојећем доласку овамо руске ескадре, и о томе, како је треба дочекати што свечаније, тијем више, што ће руски мрлари бити у Напољу баш тада, када се узналази италијански Престолонаследник са својом супругом, рођеном црногорском Књагиницом, у Русији. „Још прије женидбе италијанскога Престолонаследника са словенском Књагиницом — говори најсолеснији и најраспрострањенији лист „Корјере ди Наполи“ — између руског и италијанског Двора постојали су најсрдачнији односи. А почаст и пажња, којима је Русија окружавала нашога Насљединка престола сваки пут, кад је тула путовао — као путник или као официјални преставник — изванредно су припомогли да се утврде пријатељски односи. Брзо ће руска ескадра походити главне луке италијанске; она ће свуда бити дочекана свечано и срдачно како становништвом тако и властима...“ У колико је нама познато, поморско министарство већ је са своје стране издало наредбе односно науљске луке и Специје. Најприје ће руска ескадра посјетити Ђенову, одакле ће један дио поћи у Специју, ратну луку, куда нијесу одиле цијеле ескадре ни инглеска ни њемачка, по постојећем обичају. Па ће се опет саставити цијела ескадра у Тивитавоку, одакле ће адмирал са штабнијем официрима посјетити Рим. У Напуљу ће се руска ескадра најдуже задржати.“

РУСКА ПОЛИТИКА
и филипинско питање.

Извјесни листови, којима је позив, да изврше истинско стање ствари, и тако да обманују јавно мњење, на били сјутра у лаж ухваћени, између осталог, говорили су о руској политици у садашњем шпанско-америчком рату као да је Русија

готова да подржава Шпанску противу Сједињенијех Држава.

Сада петрогр. „Н. Време“ доноси чланак под горњијем насловом, у ком расправља питање о судбини Филипинских острва, који је учинио велики утицај у јевропској журналистички. Руски лист пита, ко ће ту судбину одредити? Хоће ли бити установљена уговором мира између Шпанске и Сједињенијех Држава, за цијелу групу ових острва, или ће се бродовље разијех држава разићи по унапријед изабранијем лукама онога архиепископа, на затијем *дипломатско конференцији узаконити остварено безакоње у међународној праву?! По јевропској штампи, јевропска је дипломатија највише наклоњена диоби Филипинских острва, али географски положај Русије и њени интереси у источној Азији и на Филипинима доста су друкчији од интереса трговачких јевропских држава, и за то политичка Русије у овом случају треба да буде сасвим самостална и она мора штати далеко од концерта јевропских држава.*

У ствари је рат свршен. Кубу ће Американци заузети. Али на Филипинским острвима америчко је бродовље слабо, и требало би неколико недеља да га Сједињене Државе појачају. До тада Американци неће бити у стању да стану на пут намјерама иностранијех адмирала, а дипломатска игра може дати неочекиване резултате срећноме играчу. Овијех дана зависеће у огромној степену пажња оштега политичкога расположења од гласа и држава Русије, и за то је постао час да она одлучно каже што мисли о судбини Филипина.

„Н. Време“ одбија мисао њекијех руских листова о учешћу у диоби ових острва. Ту угљене станице цијеле на руски руском саобраћају у овим водама, а могу се наћи по азијатском архиепископу до воље без икаквог отпора. Ради тијех станица непотребитијех не би било мудро жртвовати *старо руско пријатељство са народом Сједињенијех Држава*. За што би Русија узимала у такву дипломатску операцију, која би осакатила положај на Тихом Океану руских противника, а заварила је са старијем њезинијем пријатељима?

Судбина Филипина могла би се рјешити на сљедеће начине:

да се Сједињене Државе задовоље с Кубом а Филипине да оставе Шпанској;

да Шпанска задржи Филипине, али да уведе на њима потребите реформе с гаранцијом Сједињенијех Држава;

да Филипине буду одијелене од Шпанске, па да образују више или мање самосталну републику под протекторатом Сједињенијех Држава;

да Филипине буду сједињене територијално са Сједињенијем Државама с правима засебне државе. Али ово је најмање могуће због удальности од Северне Америке, због оног америчког оштега начела Монројева: „Америка Американцима.“ — и најпослије због знатног шпанског становништва на острвима.

Ради интереса мира на далеком истоку најмање је угодан први начин рјешења, с тога, што је Шпанска показала и сувише да није у стању опирати се ма колико организованом сили. Тек би се закључио мир између Шпанске и Сједињенијех Држава, одама би се нашла држава, које би се заузеле за Аквилада и његове усташе, као што су се Американци заузели много већијем правом за Кубане. И тада би државе, које би похитале да посредују, између себе подијелиле острва, а то би биле Инглеска, Њемачка и Јапонија.

Услед тога за Русију би било најкорисније, да се острва находе под влашћу једне државе — било то Сједињенијех Држава или Шпанска помоћу Сједињенијех Држава — која би била супарницом Јапоније у овим водама, и која би могла стати на пут свјем осталијем претендентима на ова острва.

У овом часу у Манили и блиским водама сакупило се неколико ескадра, од којих је јача њемачка од америчке ескадре. То пријети мирноме и природноме рјешењу питања. Положај је нервно напрегнут, и као што је долазак руске ескадре Лисовскога у почетку шездесетих година рјешило колебање Јевропе односно мајданијех Амер. Сједињеније Држава, чим је било засновано пријатељство дивје највише држа-

не Старога и Новога свијета, тако и у овом часу категоричка изјава руске дипломатије, без сумње, одлучне и држање осталих држава.

Шпанска је доказала, на жалост Старога свијета, да колоније од ње немају што чекати, осим бесплодног терора. Иезина војска показала је јунаштво, а незлини заповједници и цијела влада неспособност. Сто илјада шпанске војске па Куби као да се и нијесу налазиле на острву за вријеме рата; шпанско бродовље као да је тражило мишоловке, кријући се од америчког и шпански адмирални нијесу се користовали ни једним погодним случајем, да развију непријатеља дјелимце, као што су умјели Американци. А тијех је случаја било, ако ништа кад је Сервера стигао на Кубу. По свршетку рата Шпанска ће имати доста посла и дома и мимо колонија, које ће бити остављене на произвољ судбине и ... устанака. Тако је трудно очекивати, да ће Американци оставити Филиппине, не обезбјеђивши права усташа, који су били у рату њихови савезници.

Овијем је „Н. Времења“ јасно одређено положај који заузимају Русија и према Шпанској, и према Сједињенијем Државама, и према Филиппинским острвима.

Књижевност, умјетност и просвјета

(Jules Lemaitre против класичне обуке.) Познати француски критичар устао је у једном чланку против класичног васпитања.

За нас, вели „Народна Мисао“ — који смо мали народ, то је питање врло знаменито, премда бисмо могли, знајући о вањима, којијем се оно прати, мислити, да је тек споредно. А знаменито је зато, што Хрвати и Срби, у провјерити тако заостали, морају се великом обзирношћу просуђивати ствари, којима ће одгајати омладину, да би по смјери најприкладнијем подигли народ што брже до онога степена, на коме би могао бар успјешно бранити своју индивидуалност у великој свјетској борби.

Lemaitre, прије него што је постао модерни есејиста и критик, био је девет година професор на универзитету, а био је професор класичних наука. Његова је дакле ријеч — ријеч стручника, против класичне обуке не говори дакле незналица него духовити, дубоко образовани професор. Сам вели, да је дуго опетовао све старе декламације о томе, „како су Французи душевни потомци Грка и Римљана, да треба те језике познавати, јер су извор језику француском, да их мора познавати сваки ко хоће да ради у књижи француској, јер и они чине најславнију и везину традицију“. И даље: да су те класичне књиге основом великих идеја и мисли, да обавезу све осјећаје модернога хуманизма: љубав к љепоти, укусу, мисао за размјер и рад.

Дуго је Lemaitre опетовао те тираде, ну, како вели, „човек тек касније долази до тога, да слободније мисли.“

Lemaitre је прије много година научио латински и грчки, али мисли, да је то знање купно врло скупо, а да готово ни у чим није користило. Није научио немачки ни енглески, а љепота тих књижевности, које му се чине дубље и богатије него класичне, остала је за њ затворена. Не може се успјехом ни натовати; заборавио је оно нешто природних и физичких наука, што је знао; удови су му неуржани и тежки, не зна никаквога заната, не умје никаквога ручнога рада. Зна само коректно пи-

сати француски, али то га, вели, није научио студиј класички; критик Венило и јесеникина Жорж Сандова нијесу имали класичких студија, а писали су дивном францускином.

А како тек с тим бакалаурима, који не знају ни толико латински, да би разумјели латинизам класичних француских писаца, који су прави понори незнања и непитаости! Пагубили су два пута своје вријеме, јер су га потрошили а нијесу научили језика, којих не би могли употребљавати, кад би их и научили. А то је вријеме могло бити љепше употребљено, не велим ни студијем живих језика, природних знаости, земљописа, него игром, тјеловјежбом, столарством.

Потпуни преврат, неразумни и безразложни анахронизам види Lemaitre у читавом данашњем средњем школету француском, које је у језгрити остало исто, како је било за старе владе, у осамнаестом вијеку.

„Све се промијенило. Појаве знаости техничких дубоко су измијениле животне увјете за појединце и народе, и саму ствар свијета. Дошла је потоња влада обрта, трговине и новца. Данас смо друштво демократско и прометно, угрожено или наме на пола већ уништено утакмицом снажних народа: а дјеча нашега могога грађанства и низ дјече из народа троши осам или десет година, да би се научила — врло смијешно — оно, што су некад оци јеауите учили врло добро — у духу монархичном — дјечу латински, чиновничку и привилегиованих разреда.“

Lemaitre неће да посве одстрани, уништи класичку обуку, али хоће да је омежи само на дјечу, која имају вољу и која хоће да се даду на чисто учење занимања. Али би било апсурдно, кад би велика већина младих Француза из средњих слојева учила оно, што за њих нема смисла и користи, и што највећи дио научи непажљиво и површно. Ако Француска не ће да еп нашкоди у тешкој свјетској утакмици, од пријете јој је потребе да проведе реформу средњег школета.

Lemaitre особито жели:

За велику већину дјече грађанске нека буде уређена модерна обука, не хибридна као данас, али свакако широко и честито организована, за коју неби програми били начињени по узорима обуке класичке.

Већина данашњих лицеја нека буде промишљена у лицие модерне обуке. Два или три лицеја у Паризу, и ако се хоће, у свеучилшним градовима, остали би само за студиј грштине и латинштине, а само по њима, мисли Lemaitre, даду честито научити (старе методе из школа јеауитских: латинска темата, латински стихови, многе композиције и т. д.)

Напокон нека се проведе једнакост обуку (класичке и модерне), кад се ради, да буде неко примљен у школу лекарску и правничку, љекар, фармацевта, судија, одјетник требају у својој науди или умјећу само неколико стогона параза, а ради њих нијесу потребна тако дуга класична студија. Доклего се буде латинштина тражила у одјетинштину, чиновништву и љекарству, не може се провести промјена, јер ће већина родитеља слати своју дјечу у школе класичне. Модерна школа остаће само дјечи спромашној или мањој интелекцији, а елита интелекције биће увијек чиновничтвом. А у том — у чиновништву — види Lemaitre — несрећу Француске. „Рат бирократије“, то је његова зашјера, то се мора издати опетовати.

Али ако су се у Петрограду радиовали понижењу Француске, та радост није дуга трајала. Палмерстон је први похитио на споразум са Француском и већ 1840 била је закључена нова конвенција о затварању морауза, али већ са учешћем Француске. Друга лондонска конвенција од 6 јула 1841 понишља је коначни удар рускоме упливу на Босфору и ставља је Туреку под заштитом пет великих сил.

Ову другу конвенцију у Петрограду нијесу жељели, али су били принуђени да на њу пристају. Тако је прва погрјешна новцка за обом другу. У остalom, барон Брунов још је био убуђен у русофилство Палмерстона!

Инглески посланик у Бечу Гордон разложно је примјетио Брунову: „само ми добијемо конвенцију о мораузима, јер начело о затварању искључио је нама користно.“ Али ове ријечи нијесу убједила рускога дипломата. Није га убједио ни кримски рат, јер је и на париским конгресу г. 1856 он бранио то начело.

У конвенцији 1841 правило о затварању морауза овјем је ријечима изражено: „И. В. Султан с једне стране објављује, да има тврду намеру у будућности чувати начело, као стару правило царевине, и силом којег је влада било забрањено ратничким бродовима иностраних држава улазити у морауза Дарданела и Босфора, и док се Порга налази у миру, његово Султанско Величанство неће допустити ни једном ратном броду иностраноме у реченијем мораузима.“

Највише треба радити око родитеља. Треба им доказивати и увјеровати их о испразности старога обичаја. Треба дјеловати на назоре, јавно мишљење, па обичаје; само тако ће се провјести коначна реформа институција. Једну реформу треба пак свакако, по Lemaitru, одмах провјести а то је укњиће непита зрелости. Готово сви професори на Сорбони и извањим свеучилштима то исто жеље. Знатвени или литерарни бакалаурат не значи у највише случајева сасвим ништа. Случај игра ту велику улогу; много би више вриједила свједоба лична. Програм би постао слободнијем и учитељи би могли бити више одгојитељи. Кад би учитељ био слободнији, одгаја би била практичнија и дубља. Не треба се бојати, да би учитељи бакалауреата били немарнији. Напротив: данашњи начин прописани програм и прирава за тај испит чини их данас равнодушним за науку, без иницијативе.

„Био сам пет година професор реторике, завршује Lemaitre. Мимо бакалаурат и програма говорио сам са својим дјацима о небројним стварима и мислим, да сам у њима развио ђуљивост естетску и моралну смисао. Али напосок били су ту програми и треба од времена до времена разложити тој дјечи нешто грештине, премда сам јасно видио, да од свега ништа не разумију и премда сам био увјерен, да би им читање самога превода са заносним коментаром много више користило. У кратко, да није пад нама високо бакалаурат, моја би им младост, добра воља и почетак мојега искуства још иначе користило.“

И завршује: испита зрелости је некористан, зато је штетан.

То је извод Lemaitrova чланка, који у Француској листови репродуцирају и о којем се много пише и мисли.

И ми бисмо имали много ту да мислимо, завршује „Н. Мисао.“

(Како је постала народна руска химна.) На Николџан о. г. навршује се 65 година како је тадашњи руски Цар Никола I. прогласио руску химну „Воже Царја храни“ за народну. Тим поводом руски лист „Свјет“ доноси што пише исти композитор А. Т. Лавов о постанку тог свог знаменитог посла:

„Године 1833 — тако он пише у својим „записницама“ — пратио сам Господара на његову путу у Аустрију и Прусеку. По повратку, гроф Бенкендорф (шеф жандармерије) рече ми, како господар јако сажалава, што и ми немамо своју народну химну, и да веома нерадо слуша химну инглеску, која је дуго времена замјењивала руску химну. Посао тај мени се учини у први мах веома тежак, нарочито кад помислим на величанствену химну инглеску „God save the Queen“, на јединствену химну француску, и дивну химну аустријску. Дуго времена ја сам се носио том мишљу. Ја сам хтио, да напишем химну величанствену, силну, осјећајну, да је сваки разумије, да буде израза народности, да буде згодна за цркву, за војску, за народ; да је разумије прост и образован човек Сви ти услови мени су јако плашили, и ја не бијаш у стању ништа да урадим. Али, једног вечера, дошав касно кући, ја еједнем за ето и за неколико минута химна бјеше готова. Написан та мелодију, ја одем к Жуковском, који написао ријечи. Чим е тим будем готов, ја позovem Бенкендорфа, да чује химну. Овоме се допадне и о томе извјести Цара, који заједно са Царицом и великим књазом Михаилом чу химну у

Послије закључења друге лондонске конвенције углед Русије на петуку стаде јако падати. Г. 1842 Аустрија је ставила на престо у Србији Књаза Александра Карађорђевића, и Русија се морала измирити тијем фактом. Г. 1843 Грка се претворила у уставну државу и извила непод руског уплива. И с тајем се фактом морало измирити. У то исто вријеме канцеларија грофа Неселроде на најодлучнији начин противила се свијем протестима туркијех Хришћана против Порте и у њима је назирала револуционарне покрете. Тако су се и они одвраћали од Русије и падали су се само у помоћ Инглеске и Француске.

Затјем је пошло за руком Прусији да изрази равноправност протестаната у Турекој са православнијема и католицима.

И у свијем овјем питањама Инглеска је јавно радила противу Русије. Али гроф Неселроде, као што се види из његовог извјеша подиешеном Цару 1840, не види између Инглеске и Русије ништа него простијех предрасуда, и изражава убјеђење, да ће лондонска конвенција од 1840 установити у будућности између Инглеске и Русије дубоко чувство узаложног повјерења и поштовања. Како је вријеме пролазило а наде се нијесу испуњале, г. 1844 Цар Никола се ријеша да пође у Инглеску, да се лично споразумије са инглеским политичарима. Ту је Цар увидио, да је Русија усамљена у пркос савеза са Инглеском, о ком је гроф Неселроде говорио у својем извјештајима.

пјевачком корпусу, у коме сам ја био спремио хор и два оркестра војне музике. Император неколико ми пута тада рече: „c'est superbe!“ (то је дивно!) и на Божић моја се химна развијегала по просторијама зимскога дворца. Тако се свршило то за ме важио дјело као музиканта. Император ми је поклонил табакеру украшену са бриљантима.“

(Нови лист.) Примили смо ову обавијест: На знање Србима, Хрватима, Словенцима и Бугарима. Хелветија је од некона гласовита земља са својих небогачких планина, романтичних долина, брзих ријека и бистрих потока, те безбројних бибајућих се зелених језера. — Хелветија је од древених времена гласовита са слоге и слободе својих разнородних синова. Али једно је ипак што највише дичи славу домовину Тола и Песталоција: чисто домољубље и чојекољубље, које сваки даном све то више скупља у разноразна добротворна и наображујућа друштва све незине кћери и синове.

У тој кодјевци неоповторене и нехипнине спознаје људског достојанства — у Швајцарској научили су расијане кћери и синови јужно-словенскога рода — кому је провидност у баштину додијелила већи дио Балкана, гдје по су им гробови отаца и колијевка дјече — покренути хуманитариш лист под насловом: „Човјечност.“

Наше гласило биће далеко простором и временом од свакогренних данашњих небратекних друштвених предрасуда, неће дирати у ницију вјеру ни народност, нити ће стајати у служби једне политичке странке, оно ће проповиједати чисто хуманизам према оној народној:

„Нит по бабу, нит по стричевима —“

Према тому наше ће гласило моћи читати сваки тријезан и етички надахнут створ, почевши од вельога и достојанственика, до жуљених руку — радника и селака; оно особито не ће цустити с вида досад запустито достојанство и положај жене. — Непристрасне дописе, расправе и ине обавијести штампане се у сва три јужнословенска нарјечја. Лист је намијењен свим пријатељима лука, особито онима који дјелују на просвјетној пољу, у првом реду пучким учитељима и учитељницама.

Лист ће залазити по најприје сваког четвртка (у случају благодна или свеца ериједом или петком) а стојаће на год. 5 фор. а. вр. или 12:20 франк.

Доброљубни приноси добро су нам дошли као главница из које би се сваке године подјељивала потпора или опскрба спромашним синовима и кћерима нашег рода, који полазе школе у Швајцарској, надаље путни трошак нашим учитељима и учитељницама, да проуче плод сјемепа хуманитарног педагога Песталоција.

Преплата, дописи, и све ине обавијести нека се шаљу на адресу:

N. Obradović, Spiegelgasse 12.

III. Zürich, Schweiz.

Братско новинство молимо да овај позив одштапа. Листови и дописи нека буду двоструко билеговани.

Zürich, 1 јула 1898.

За одбор:
Јосип Милановић Алашевић,
Јелена Берник.

СООБЩЕНИЕ ДЛЯ ЛЮБИТЕЛЕЙ ЗНАНИЯ.

Во послѣдние годы все болѣе упочи- вается соблужение всехъ Славянъ между

У Инглеској је Цар Никола говорио с развијем особама, а супругу Краљице Викторије, Принцу Алберту — изразио је своју мисао о томе, да је Турека без наде бодсена, и да би требало доћи до споразума између Инглеске и Русије за случај нештине катастрофе. То се није свиђело инглескијем министрима, па су још више појачали своје природно подозревање према русијем плановима.

Двије године послје ове посјете Палмерстон је опет дошао на управу спољашње политике у Лондону, што се још грђе одавало на англо-руске односе. Инглески посланик у Цариграду био је тада енергични Страфорд Канинг, којег Цар Никола није хтио примити у Петрограду. Криза, која је надопла у кримском рату, ишање се још раице појавити, да није за вријеме историја о итаљескијем браковима побркала француско-инглеске односе. Настала г. 1848. Јула монархија ишчезе, устаничви мјесто републики па царевини. Херцег Веллингтон је објавио, да је Француској потребит Наполеон, и такав се Наполеон појавио, и без пакве потешкоће Инглеска га признаде. Разногласије између Инглеске и Русије постепено се објелодањивало, али се све јаче и јаче снажило. Инглеско јавно мијење, руковођено енергичнијем Палмерстоном, било је свуда непријатељски расположено према Русији. У Петрограду су јасно видјели, да Палмерстон свуда подржава револуционарно време, да отуда извуче корист за Инглеску, и могло се унапријед рећи

ЛИСТАК.

ПОГРЕШКЕ РУСКЕ ДИПЛОМАЦИЈЕ

пред Кримским ратом.

Иа „Н. Времења.“

(Наставак)

У Европи владало је и још влада мњење, да је руска влада била принуђена да потпише ову за њу штетну конвенцију. А у самој ствари руска је дипломатија добровољно радила о овоме послу, држећи га кориснијем за Русију. Али гдје је била та корист? На жалост, нема одговора на ово питање.

Убрао се стадоше очекивано појављивати штетне последице ове конвенције. Сваке године стаде постепено опадати руски уплив у Турекој, који је до тада био веома јак, и г. 1853, у вријеме неточне кризе, готово сасвијем ишчезе.

Палмерстон је триумфовао. Он је уништио протектора Русије над Туреком, Русија се одрекла угодног положаја, добивеног цијелијем депенцијам свакојактијех напора, не добивши у замјену ништа. Метерник у Бечу такођер је аливао.

Али је најчудније, што су и у Петрограду такођер били задовољни. Француска је била узвиђена, и то је годило тадашњим рускијем дипломатама.

собою Однимъ изъ лучшихъ средствъ для ятой цѣли можетъ служить ознакомленіе съ русскою литературою, и теперь представляется особымъ случаемъ:

1. Можно за полтинъ преобрести журналъ Наука и Жизнь за годы 1891, 92, 93 и 94, каждый годъ содержитъ 104 печатные листа с 300—400 гравюръ въ текстѣ, составленною изъ вѣстнѣйшими русскими популяризаторами. Министерствомъ (русскимъ) Народнаго Просвѣщенія журналъ одобренъ для среднѣучебныхъ заведеній. Для самообразованія оны очень полезны. Цѣна за годъ 2 р. 50 коп. (виѣсто 6 рубл.) съ пересѣлкой за границу.

2. Иллюстрированный популярно-научный журналъ Дѣло распространяется за годы 1894, 95, 96 и 97. Программа та же, что и журнала Наука и Жизнь. Цѣна съ пересѣлкой по 1 р. 50 коп. за годъ.

Адресъ для всѣхъ сношеній: Москва, Россія. Moscow Russia. Журналу Дѣло.

Денги можно выслать франками, марками, или гульденами, а всего лучше переводомъ на какой либо московскій банкъ (напр., Лионскій кредитъ).

Ред. издат. Dr. M. H. Глубоковскій.

НАРОДНО ЗДРАВЬЕ.

(Колико може човѣк најдуже да живи.) Већ је често познато, колико може човѣк највише да живи, и да ли је у прѣшнихъ времена човѣчији живот био дужи него у данашња доба? Изгледа, да би се на ово питање лако могло одговорити, пошто је пакша људи од некихъ на то скренута била, кад неко од њиховогъ рода веома дуго живи, и да не треба никаква Бог зна каквогъ научењакогъ испитивања, те да се таканъ необичанъ догађај потомству до знања достави. По при свемъ томъ наша радозналост мора да се заустави, предъ једномъ преспектомъ која је постављена тиме, што постоји једна разлика у срачунавању времена данашњег и у прѣшнихъ дана времена.

Што можемо ми сад да кажемо о дужини вијека Адамовогъ који је износио 930 година, или Метузалемовогъ од 959 год. и Нојевогъ од 950 година? Дуговѣчност њихова стоји у опрци са данашњимъ научнимъ назорима, и принуђава нас на вјеровање да је тадашња година живота по времену била краћа од данашње. За поједине народе у ствари је доказано, да се код некихъ појединихъ година времена, а код другихъ поједини мјесеци рачунају као година. Више издавача библија тврде, да је година прије Аврама била 3 мјесеца, а после њега 8 мјес., а тек од Јосифовогъ времена рачунало се 12 мјесеца у годину. На при свемъ томъ кад би се тај начинъ рачунања узео, изашло би, да је Адамъ живио 232 год., Метузалемъ 242, а Ној 237 год., а и то је претјерано много.

Према свему ономъ изгледа да смо принуђени на признање, да ми немамо кључа за обрачунавање тадашњегъ времена.

Плиније је сумњао у тачност навода и саопштена, кад да је више аспирскихъ краљева живјело преко 300 год., а једанъ тириски краљ да је доживио 600, а његовъ син чак 800 година.

Што је више историја новија, у толико су вјероватнија извјештаја о необичној дужини човѣчијегъ живота. Тако она ставља за Аврама 175 год., за Исака 150 година, за Јакова 145, Немајила 137, за Сару 127, Мојсеја 120, за Јосифа и Лизу 110 година. Дакле као што се види, они су бројеви све

више удаљују од границе немогућности, и сама старост Антиохијуса Епифанеса, који је по једној књизи Мокобера означен са 149 година изгледа као изузетак.

Тако исто не могу се одбацити ни они податци, по којима је више славнихъ људи из старихъ јединскихъ времена доживјело веома дубоку старост. Епименида са Крита живио је 153 год., Георгије Софиета из Леентијума 103 год., Демокритос 109 година, музичар Ксенофилосъ 105 год. стојичар Зоно близу 100 год. Оцу медицине Хипократу по пјесмама даје се старост од 104 година, међу тимъ вјероватно је, да је живио 80 и нешто више година.

О Римљанима наводе Цицерон и Плиније много примјера о необично дугомъ животу, и то не само код људи него и код жена. Једна глумица играла је на бини још у њеној 100. год., а Галерија Голпиола у 104. г. играла је за вријеме конзулства Помпејуса и Сулпицијуса. При једномъ попису, који је вршенъ подъ назоромъ Веспасијана и његовогъ сина, нашли су се у Парми 9 грађана од 120 година, а 2 од 130 година старости. У Пијаченци 1 старац од 150 год., 1 од 131 год., 4 од 120 и 6 од 110 година. У другој пописној листи налазе се 54 личности од 100 год., 14 од 110 година, 2 од 125, 4 од 130, 5 од 135 и 3 од 140 година.

Средњи вијек и ново вријеме такође има доста података о веома дугомъ животу људскомъ. Холер (1560—1626.) је прибиљежио више од 1000 људи од 100 и 110 год., 60 од 110—120 год., 20 од 120—130 год., 15 од 130—140 год., 6 од 140—150 година. Старије људе од 150 година увијек је Холер у бајке и прича: кад се размисли, да се у прѣшнихъ времена није имало тачнихъ и сигурнихъ података о дужини живота, него се било упућено само на усмене и личне податке дотичне личности, и кад се узме у обзир, да су такви податци узети и примљени из уста старца, на чије памћење, усљедъ велике старости њихова, не може се увјек ослањати — то ће се свакојакимъ сваки придружити Холеровомъ мишљењу. Према томе треба и слѣдеће податке са његомъ предохранимъ да призмемо.

Баконъ прича, да је у грофовству Хорсфордъ, при једној игри са цвијекомъ, играло и 8 старца, који су скупа имали 800 година.

У једној књизи „Галерија стогодишњака“ описује Чарлзъ Лејонкуртъ живот од 120 лица, која су живјела преко 120 год. Не жалост, та књига није чиста од заблуда. Тако она наводи да је Панацъ Георгъ Вундеръ умро у 160 години, док се међу тимъ зна по другимъ тачнијимъ подацима да је тај Георгъ, чија је жена 110 година била стара, умро 1761. године у Грајну у болници у 135-ој год. Међу тимъ тврди се са више страна, да је хришћански изасланикъ Кентигренъ, који је основао епископију Галегов у Шотској, свој живот завршио у 185-ој години старости.

У опште Вел. Британија показује прилично велики број старца са веома дугимъ животомъ. Тако за овимъ Кентигреномъ као најзначајнији обилежавана се Хенри Ленкинъ из Грофства Јорк, који је рођен 1501. године у Боттану и 1670. умро, и дочекао је да види своју дједу која су имала преко 100 година. У његовој 100-ој години могао је да плавна и до своје смрти бавио се риболовомъ. Инглезъ Бекъ, који је најдужи својихъ 10 жена, доживио је 110 година. Шоткинъ Јелзонъ, била је мала као кепецъ а живјела је 115 година. Ирски сељакъ Донало, прави Голџагъ, живио је 120 год., други једанъ преки сељакъ Кароланъ, који је имао сувишанъ број претију на рукама и

Кад је кондем 1851 Палмерстонъ морао дати оставку, министарство Росѣља уздржало се на влади тек неколика мјесеца.

У почетку 1851 био је наименованъ за посланика инглескогъ у Петрограду Сејмуръ.

Кад је Палмерстонъ дао оставку, баронъ Бруновъ увјеравао је државногъ канцелара, да је он свршио своју каријеру. Бруновъ је био тако увјеренъ у томе да је саопштио руској влади подробни некрологъ овогъ министра. Бруновъ је хвалио Пармерстона као приватногъ човјека, али је осуђивао његовъ званични карактер и шовинизам. О Палмерстону је пруски Краљъ Фридрихъ Вилхемъ III рекао: „Чунајте се лорда Палмерстона. То је човѣк несавјестанъ.“

Бруновъ је превише похитио да сахрани Палмерстона, који је 1852 у фебруару оборио министарство Росѣља. У децембру 1852 нови први министаръ Абердинъ предао је једну министарску листицу томъ истомъ Палмерстону. Дошло је на ред питање о признавању Наполеона III. Царъ Никола пристојао је да призна новогъ Цара али није хтио признати насљедне му титуле, која се изражавала ријечима „Наполеон III.“ Али сви покушаји руске владе наговорити Инглеску да не признаде „династичку цифру“ остали су безъ успѣха, и Инглеска признаде Наполеона.

(Свршиће се.)

ногама, живио је од 1637—1764., дакле 127 година.

Инглеки сељакъ по имену Паре, оженио се поново кад је навршио 152 године и 9 мјесеци. Прије краткогъ времена умрла је у Ирској жена А. Армстронгъ стара 118 година.

Француска такође може да се похвали са личностима дубоке старости. Чувени историчар и велики научењак, по имену Фонтенеле, живио је од 1637—1757. год. 23. Октомбра 1789. год. у департаму Јура био изабратъ за на одмо претставништво једанъ старацъ од 120 година Грбава Францускиња Марк живјела је 110 год., а саката Моамби 120 година. Једанъ француски офицеръ, који се вратио из Русије са чувеногъ Наполеоновогъ похода 1812 год., умро је прије неколико година 125 година стар. У години 1810-ој претстављенъ је Наполеону љекаръ Дифурне, стар 112 год. А прије краткогъ времена умро је познати француски хемичар по имену Шеврел, 102 год. стар.

Од случајева код другихъ народности који су веома дуго живјели, приједно је прибиљежити црницу Потеръ: која је 1890 године 136 година стара. Маџара Ровена или Ровика и Норвежанина Сурингтона. Као што се наводи Ровићъ је умро у 172-ој години, он је 147 године провео у браку са Саромъ Десеп, која је 154 године била стара и 37 дјеце изродила, најстарији син његов доживио је 115 година. Сурингтанъ је умро 1790. година у 160-ој г. старости, и оставио је најстаријегъ сина од 103 год. и најмлађегъ од 9 год. после своје смрти.

На посѣтку и Немачка има прилично број овихъ ветерана да покаже. Неки Доле и Холштајна живио је 108 година. Јордан Вилефелдъ посѣдникъ живио је 111 година. Барт Вагнѣвски из Бромберга, сиромашакъ и недашњи топџија, дочекао је до 118 години и умро је 1879. године. При попису од 1890. године нашао се у Ирској једна просјакниња од 110²/₁₂, и друга једна сиротица у округу Плесену 110¹/₁₂ година. Још прије краткогъ времена (24. Марта 1897.) умро је у Рогинту споручикъ Бер 104 године стар, посѣдни борацъ из рата за ослобођење.

И ако старости преко 100 година има свуда, опет се рачуна као поједини изузетак од општегъ правила у погледу дужине човѣчијегъ вијека. Вијек од 80—100 год. сразмјерно се често виђа, да их није потребно као особите изузетке ни прибиљежавати. Нарочито код људи који су се над осталима својимъ душевнимъ способностима и радом истакали, ове старости нијесу ријетке. Треба само да се сјетимо Мих. Анрела, Грегъ, Хунболта, Ранкеа, Делингера, Гледетона, Цара Вилхелма I., Молткеа, Мошана и Бизмарка. Изгледа да ни преко-мјерни душевни напорни и ни сувише прећеран и пун брине живот не стоје у опрци са великомъ страћу. Навјерно да се у старости преко 100 година веома ријетко налази на душевни рад.

На посѣтку, и ако се смије из горе наведенихъ примјера да поцрпе општа правила, онда се може казати:

1.) Да крајња тачка живота, кад је он изванредно дуг, посѣјева до 150 год. своје природне границе.

2.) Ничимъ до данас није доказано ни утврђено, да је човѣчанство старогъ и средњегъ вијека дуже живјело — од данашњегъ нараштаја.

„Н. Зоравље“

(Утицај свјетлости на животне појаве.) „Гдје не улази сунце, тамо улази често доктор“.

Ова изрека призната је одавно као истина. Зна се врло добро, да у мраку и биљке и животиње не могу напредовати и да чакъ постепено закривљава и угину. Свјетлосъ је једна од неопходнихъ погодба животнихъ радњи. Кад ње нема онда се даје најмоћнији повод болестима а нарочито зачетку жетике код људи.

Према томе јасно је, да с једне стране, да би се одржало здравље, ваља да свјетлостъ долази у довољнимъ размјерима, како по улицама, тако и по кућма и собама, а с друге опет, при лијечењу болести утицај свјетлости имаће једанъ од врло благотворнихъ утицаја на оздрављење и окрепљење.

Новија посматрања све више потврђују ово правило, које је од давна познато и доказано. Како свјетлостъ утиче на појаве живота навешћемо једно ново посматрање и нове покушаје, што се у томъ правцу чинише.

Једанъ инглески природњакъ, по имену Џонъ Клејтонъ, узео је дванајест зрна пасуља, и то свихъ 12 од једне вреће, и што је могуће сличније једно другомъ, па их је послјао у банџи, једно поред другога. Међу тимъ 6 од њихъ тако је посадио, да је сунце падало на њихъ цијелогъ дана а 6 осталихъ били су скривени у ладу једногъ дрвета. Пасуљъ је цијетао и донио плодъ. Али како? Тежина свијежегъ зрна, које је на сунцу сазрело, износила је 99 грама, док оно у сјени што је било, само 29 грама у истој количини. Па и осушенъ плодъ био је онај са сунца три пута тежи од онога што је у ладовини сазрело.

Идуће године послјао је сјеме добилено од тихъ 12 биљака. Сад се сви били изложени сунцу, па опет кад је сјеме узрело видије се да је два пута било пуније и

теже сјеме од оне биљке, које је прошле године на сунцу успијевало, од онога што је у ладовини цијетало и узрело. —

Овај је покушај продужен и у четвртој години. Сјеме од биљке, које је у сјени сазрело, није више могло да донесе плодъ. Дакле кад нема сунца мора раса да угине. А та важностъ сунчане свјетлости, какву је виђамо код биљака, исто је такву виђамо и код човјека.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Цетиње, 10 јула

(Радосни дан.) У сриједу је стигло на Цетиње ново оружје за батаљоне цетинско-његушки, цуцко-кеклички и бјеличко-чевски. Г. Командиръ Мило Мартиновић, који је управљао разшиљањемъ новогъ оружја из Бара по свој Црној Гори, дошао је с поворкомъ од двадесетъ натоваренихъ кола, искривенихъ заставама и зеленијемъ грађемъ. Господинъ војвода Платонацъ, наш ратни министаръ, са господиномъ Блажом Бошковићемъ, командиромъ перјачичкијемъ, и особљемъ свогъ министарства, и са неколико грађана, дочекао је Царевъ дар на Белведеру, гдје је било патриотскијехъ здравица. Отолео се поворка са милијемъ даромъ кренула пут Цетиња, веселијемъ пјесанњемъ и пуцњавомъ из револвера. На уласку у варош оштинско претставништво са грађанствомъ дочекало је ново оружје са здравицомъ. По улицама, куда су кола пролазила, излазио је народъ, који је ново оружје, раднићу на лицу, поздрављао добродошлицомъ, све до лабораторије, гдје су га опет војници дочекали пуцњавомъ из револвера. Преносъ свега оружја и муниције из Бара преко Сутормана извршила су тако брзо државна поштанска кола, што је заслуга управе нашијехъ пошта и телеграфа.

(За дочекъ Књаза бугарскогъ.) У претопници су се почеле чинити приправе за дочекъ Н. К. В. Књаза Фердинанда. На уласку у Иванбегову улицу подиже се тријумфална капија.

(Наше средње школе.) Школека година у нашој гимназији и учитељско-богословској школи завршена је добријемъ успѣхомъ и ђаци су се већ разлили на одморъ својимъ кућама.

РАЗНЕ БИЉЕШКЕ.

(Потресъ у Сину.) Силѣтско „Јединство“ пуно је описало велике несреће, што је Силѣтска Крајина претрпјела од потреса. Између осталогъ, ту наводимо слѣдеће вијести: „У Берназе видимъ раскривенихъ, раздрманихъ и оборенихъ кућа... У Турџацама јадъ надъ јадомъ: куће, појате, на километре међа, стоје све гола рушевина до рушевине; у Турџацама је осам стотина душа безъ кућа... Све је исто, ако и не у вишој мјери у Кошутима и Гордуну, који броје неке 1100 душа. Село Војничко од каковихъ 600 душа сасвимъ уништено... Ужасно су ударена села Триљ, Граб, Ведрине и Јабукъ... Што се зна уништено је до хиљада кућа!“ Силѣтска општина издала је прогласъ, којијемъ позива на скупилање прилога у помоћъ биједномъ пострадаома народу. У нашијемъ крајевима одавно није потресъ такавъ био. У толикој несрећи срећа је само што је у ово доба године толико народа остало безъ крова.

(Словачка статистика.) Народна Мисао“ доноси: Кадъ кажемо „словачка статистика“ све једно је као да смо рекли; статистика бијеле и патње. Овај огранакъ славенски одијељенъ од својихъ сродника границама државнимъ преуштенъ је на милост и немилостъ Маџарима те уза све велике напоре лијепогъ броја своје честите интелигенције сваки даномъ пропада бројно. Народне Новине довијеле су недавно неке службене податке о стању Словачка. Ми ћемо одатме извадити неке бројеве, да се види како Словани рационално опадију као жртва насиљне маџаризације. По службеној статистики било је Словачка г. 1880 15.52%, а год. 1890 12.53% читавогъ становништва. Маџара напротивъ било је 1880 г. 46.65%, а 1890 год. 48.61%, дакле за 2% више у десетъ година. Једанъ проценатъ од тога неприродногъ прираста маџарскогъ отпада на рачунъ самихъ Словачка, а једанъ на рачунъ осталихъ народности. Да тај прирастъ Маџара није природанъ о томе се је лако оснједочити да се узме на око размјеръ порода, који показује да се Словачка рађа сразмјерно више него Маџара. Год. 1890 било је Словачка у Угарској 1,896.641 а Маџара 7,356.874. У год. 1896 родило се 87.160 Словачка, а 322.093 Маџара, дакле

у постоцима 46% Словака и 44% Маџара. Службена статистика не даје података о опадању народности у поводу смрти, али из бројева који упућују о умирању у високим годинама види се да Словаци развијено доживљавају високу старост исто као и Маџари. Тај свој напредак постизавају Маџари највише помоћу школа. У основној школи има још 12% Словака (52% Маџара), а у средњим школама већ 3% (71%) и учитељским 5% (59%), у земљоделским 4% (84%), а у богословским 6% (57%). Мислиће когод да Словаци неће да полазе школа. Али то не стоји. У годинама 1891—5 полазило је пучку школу 84.79% школских обавезаника Маџара, а год. 1896. 83.26% — док је код Словака 1891—5 полазило пучку школу 83.62% школских обавезаника, а 1896 год. 84.86%. Дакле код Словака расте проценат школских обавезаника, који полазе школу, док код Маџара пада. Што Словака на средњим школама има тако мало, то не показује да они не полазе те школе, него се не смију признавати за Словаке, ако хоћу да избјегну прогонима. За то би се прави разијер између Словака и Маџара на средњим школама показао тек онда, кад би се рођени Маџари одијелили од ренегата.

Телеграми Бечког „Кор. Бира“.

РИМ, 5 јула. — Краљ је потписао декрет, којијем се затвара парламонт.

БУКСИНОГРАД, 6 јула. — Кијаз, Кијагиња и Престолонаследник бугарски кренули су пут Одесе.

ЛОНДОН, 7 јула. — Принц Галоски излазећи с осејете код Ротшилда напуо је и тешко се повриједио.

КАНЕА, 7 јула. — Порга је послала 50 војника, којијема адмирал ишјесу дали да се искрцају на острв.

ПАРИЗ, 8 јула. — Зола, који је био поново осуђен, не паоди се код куће, и говори се да је утекао („Кор. Биро“ не престаје изијешавати нас о Естархоу и Пикару, познатијем из Драјфусове афере, и пошто је говором ратног министра Кансјана за вада та афера законана; би смо га молили да нас поштеди од тих изијештаја, које бацамо у кош. З. Г. Ц.)

ЛОНДОН, 8 јула. — Стање адралва Принца Галоског задовољава.

ЛОНДОН, 9 јула. — Оздрављење Рринца Галоског дабро напредује.

МОСКВА, 9 јула. — Бугарски Кијажеви присијели су дочекани свечано. Велики Кијаз Сергије са Великом Кијагињом послје срдачног поздрава, одвели су их у Кремлиц, уз одушевљено клицање народа „ура!“

ПЕТРОГРАД, 10 јула. — „Журнал де СПетербург“, топло поздравља Кијаза бугарског, ком је врховни задатак напредак Бугарске, и младога Принца Бориса, Царевог духовног сина, чији је пролазак у православље јамство добростања Русије и Бугарске.

ПЕТРОГРАД, 10 јула. — Бугарски Кијажеви присијели су у Петерхоф дочекани на станици Великим Кијажевима и Великим Кијагињама и министрима. Пошли, су акламирани народом, у царски Дворац Хлександрију, гдје их је дочекао Цар и обадвије Царице. У вечер је био фамилијарни објод.

ПЕТРОГРАД, 11 јула. — Цар је подарио Кијазу бугарског орден св. Андрије, а Кијагињи Катеринин орден.

ШПАЊСКО-АМЕРИЧКИ РАТ.

ВАШИНГТОН, 5 јула. — Ескадра Сампсона ушла је у Сантјаго. Влада је публицирала афишима депешу да се Сантјаго предао. Шафтер је потписао прелиминаре капитулације.

ВАШИНГТОН, 6 јула. — Шпанолски гарнизон Сантјага изашао је из града, положивши оружје, за тимјем је развијена америчка застава. По условима капитулације ова војска из Сантјага и дотичног подручја биће у најкраћем року америчкијем бродовима превезена у Шпањску.

Официри ће задржати своје оружје, а командант шпањски овлашћен је да собом понесе војничке архиве. Добровољцима је допуштено да остану на Куби, али условом да за вријеме рата не војују. Говори се да ће амерички повјереници тражити од владе да се и шпањскијема војницима поврати оружје, обзиром на њихово јунаштво. Број војника што ће бити поврћени у Шпањску износи 24.000.

МАДРИД, 7 јула. — Цензура је листова врло строга.

САНТЈАГО, 7 јула. — Послије капитулације града остављена је муниципална управа под надзором генерала Накиблена, који је наменован за привременог војничког гувернера.

ВАШИНГТОН, 8 јула. — Макинлеј је потписао правилник управе провинције Сантјага.

ПЛАЈА ДЕЛЕСТЕ, 8 јула. — Кјаменара у заливу Гвантанамо предала се на позив Американца.

ПАРИЗ, 10 јула. — „Хавас“ доноси из Мадрида, да је Гамацо изјавио, да ће брзо закључити мир частав за војску.

МАДРИД, 9 јула. — Бомбардирање Манзанила трајало је четири уре. Бланко је честитао обрани Манзанила.

ХАВАНА, 10 јула. — Бродови амерички што су јучер били пред Манзанилом, раздијелили су се. Пет бродова је пошло к Капокруцу гдје су велику штету починили.

ЊУЈОРК, 10 јула. — „Авенинг“ доноси из Сантјага, да је Гарција изјавио Шафтеру, да ће осле независно радити као прије доласка Американца, и да се са усташком војском понукао у планине. (?)

МАНИЛА, 11 јула. — Све предскажује да ће Манила брзо капитулирати.

ВАШИНГТОН, 11 јула. — Ескадра Ватсона поћи ће на Порторико прије него се упути у Јевропу.

МАДРИД, 11 јула. — „Кор. Милитар“ доноси, да је Гамацо изјавио, обзиром на тишину становништва и војске да ће се брзо укинути обустављање уставнијех гаранција. Пошто се мир закључи, што влада жели, Сагаста ће ставити питање повјерљива Регенткињи. По једној вијести из Хаване. Американци су се искрцали близу Манзанила.

ВАШИНГТОН, 11 јула. — Америчко бродовље пред Манзанилом одустало је у сред битке. Шпањци су имали губитка а Американци ни мртвијех ни раненијех.

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Наш нигда незаборављени син

ФИЛИП,

у другој години свога млађаног живота на дан 3 јула о. г. испусти своју невину душу, узалудна су сва докторска средства употребљивана да га изгрну из чељусти немиле смрти; а да га поврате наручју и њег материној.

Овијем особито благодаримо нашем вриједном окружном лекару г. Стеву Огиеновићу који је невиног болесника већ при крајњем часу затекао, — очински се трудио даном и ноћу али већ је било доцкан.

Хвала грађанству подгоричком, који су малог болесника изијешавали — и мртво тијело његово до вјечне куће испратили.

Хвала свијема, који нам са стране телеграфично, и писмено, саучешће изјавише — те сатијем нама тугу ублажише.

Подгорница, 6 јула 1898.

Ожалошћени родитељи:

Стеван и Јоко Гвозденовић.

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Тужним срцем и болом у души јављамо нашим пријатељима и познаницима, да је наш нигда незаборављени син, односно брат и рођак

Б У Р О

преминуо у вјечност 28-ог јуна, послје дугог боловања у тридесетчетвртој години свога живота.

Његово Височанство Господар, још у јануару ове године наредио је Г. г. докторима Перазићу и Марићу, да особиту пажњу обрате на лијечење врлог покојника; обећавши му дати дво трошак око лијечења; али немилост смрти немога се на пут стати.

Његово Височанство Господар послао је свога чиновника г. Марка Бојовића да присуствује сprovedу и погребу покојниковом; те да и посмртни његов трошак исплати.

Ми, и сва наша родбина, сви да се у благодарност претворимо и пред Његовим Височанством растопимо, ни тим небиемо Му могли ни сјенку благодарности изразити, коју душа и срце наше осјећа, за такву нашем покојнику указану милост, валедушност и благонаклоност.

Вјечита хвала: г. г. докторима Перазићу и Марићу на њиховом труду, око покојника; г. Марку Бојовићу; грађанству Цетиња на посјети у болести и при погребу; Ђуру Савову Стојановићу на брацкој њези, у вријеме болести; браћи Орашанима, који с нама заједно сузе на гробу лише и тим у неколико нашу тугу ублажише.

Ораси, 5 јула 1898.

Ожалошћени:

Отац: Ристо; брат Периша; учитељ Видак Пејовић у име свс родбине.

О Б Ј А В А.

Возна пошта полази сваки дан до Цетиња за Котор у подне — осим сриједи кога дана полази у 8 сати у јутро и стиже у Котор у 2 сата по подне, има везе са брзовозним паробродом Унгар-Хрв. Друштва који полази исти дан у 3 сата по подне из Котора за Ријеку (Фјуме) и осим петка ког дана полази у 10 сати прије подне и стиже у Котор у 4 сата по подне, има везе са брзовозним паробродом Лојидовог Друштва, који полази исти дан у 6 сати по подне из Котора за Трет.

Из Котора за Цетиње возна пошта полази сваког дана у 5 сати у јутро и стиже на Цетиње у 11 сати прије подне.

Из Цетиња за Подгорицу полази сваки дан у 12 сати на подне и стиже у Подгорицу у 6 сати по подне.

Из Подгорице за Цетиње полази сваки дан у 5 сати у јутро и стиже на Цетиње у 11 сати прије подне.

Из Подгорице за Никшиће полази сваки дан у 5 сати у јутро и стиже у Никшиће у 11 сати пр. под.

Из Никшића за Подгорицу полази сваки дан у 12 сати на подне, стиже у Подгорицу 6 сати по подне.

Цетиње, 12 маја 1898.

У п р а в а

Књ. Цр. Пошта и Телеграфа.

О Б Ј А В А.

С којом се позивају сви повјеритељи Анта Ђерђина Лукића овдашњег становника, овдје и са стране да се пријаве овом суду, са чистим рачунима од данас до 15. Августа о. г. Ко се не пријави до одређеног рока, изгубити ће право удионштво у оне новце, који се буду дијелили, повјеритељима од презадуженог имања реченог Анта.

Број 5.

Бар, 2 јула 1898

Управа Вароши Бара.

(1—3)

О Б Ј А В А.

Овијем се износе на јавну продају од данас до 1 августа ове године, двије куће поземљуше у овој вароши Бута Мемовића овдашњег становника, за измир његових дугова, које постоје: једна на кантун улице Иван-Бегове, а друга до исте са једном авлијом; прва се састоји из 5 сухота, дугачка је 13 метара а широка 6 метара и 50 центи. са зидовима, а друга из 4 сухоте, дугачка је 11 метара, а широка 7 метара са видовима. Граничи са кућом Зека Прелова Иванишевића и кућом Анта Косића.

Ко би речене двије куће желио купити нека се пријави 1 августа ове год. у овој управи, којога ће се дана дати понудиоцу највише цијене.

Цетиње, 5 јуна 1898.

(3—4) Број 1097.

Управа вароши Цетиња.

О Б Ј А В А.

С којом се износи на јавној лцитацији од данас до 1 августа ов. год., кућа са 17 коријена маслине пок. Глига Булатовића и његових наслједника за измиру њиховијех дугова.

Услед чега, позивају се сви они дужитељи, који од речених имају какав дуг тражити, да своје потраживање са истим документима поднесу овом суду до означеног рока, кога дана уступиће се речено имање понудиоцу највише цијене, а они који се не пријаве изгубиће своје право потраживања.

Број 82.

Бар, 30 јуна 1898.

(2—3)

Управа вароши Бара.

О Б Ј А В А.

С којом се позивају сви дужитељи овде и са стране пок. Глига Дабановића, да изиоле својим чистим документима доказати овом Суду свој дуг, који од покојника траже и то до 1 Августа о. г. до ког дана ће се продати цијело покојниково покретно и непокретно имање на јавном инкенту и уступити понудиоцу највише цијене. — Они пак који се не пријаве овом Суду до означеног рока, такви ће изгубити право даљег потраживања.

Број 85.

Бар, 30 јуна 1898.

(2—3)

Управа вароши Бара.

О Б Ј А В А.

Овијем се износи на јавном инкенту затечена роба у дућану овдашњег бившег трговца Ибра браће Смајовића, због измира његових дугова, пошто се исти нашао презадужен.

То услед тога, позивају се сви они који би се жељели натјенати у куповници, да се пријаве потписатој управи до на 1-ви јула ов. год., којег ће се дана лцитација свршити, и роба предати у власништво ономе, који највише цијену понудио буде.

Овим истим путем јавља се и свим његовим дужитељима, који од њега имају какав дуг тражити, да своје потраживање са чистим документима поднесу овом суду, најдаље до на 24-ти јуна ове године, иначе овај који се до овог дана не би пријавио, губи право у намиру од затеченог Иброва имања.

Данилов-град, 28 маја 1898.

Број 276.

(4—4)

Управа вароши Дан.-града.